

MIGRAȚIA- FACTOR DE SECURITATE? MIGRATION- SECURITY FACTOR?

GACHIUȚA V. GEORGETA

geta.gachiuta@gmail.com

Studentă, anul III,

Specialitatea Relații internaționale

IRIM

Migration is about both emigrants and immigrants, both security and insecurity. It has an important impact on each dimension of security, especially on psycho-social one. Now, the entire world is confronting not only the problem of emigrants who weaken the human resource of their states of origin, but the issue of immigrants as an insecurity source. Also, immigration is about discrimination, marginalization and cheap labor force, concomitant with rising productivity and living conditions. These problems are analyzed focusing on some EU countries such as Italy and Spain, as destination countries, and Bulgaria, Estonia, Latvia, as root countries. The complexity of these issues is very difficult to manage due to the fact that both the immigrants and country's citizens are subjected to the human rights.

Migrația este un fenomen complex, ce constă în deplasarea unor persoane dintr-o arie teritorială în alta, urmată de schimbarea domiciliului și/sau de încadrarea într-o formă de activitate în zona de sosire. Migrația internațională are impact asupra identității sociale a indivizilor, cetățenilor țării de destinație sau imigranților. Identitatea socială reprezintă concepția individului despre propriul „eu” în termeni de trăsături caracteristice ale categoriei sociale de apartenență.

Teoria sociologică actuală analizează efectele migrației din perspectiva a trei direcții: efectele migrației asupra țării de origine, asupra populației țării de destinație și asupra imigranților înșiși. În opinia noastră, considerăm că este necesară și investigarea comunităților mici părăsite de emigranți, respectiv a celor în care intră imigranții. Așadar, prin faptul că focalizează în jurul său un set foarte larg de fenomene sociale, migrația are o importanță deosebită atât asupra securității țării de destinație și de origine, cât și asupra securității indivizilor umani implicați în acest fenomen. În cele ce urmează, vom analiza relațiile dintre migrație și securitate, în dimensiunea lor internațională, în contextul globalizării, ca principală caracteristică a mediului internațional de securitate.

Abordarea tradițională a relațiilor dintre migrație și securitate accentuează dimensiunile economică și socială ale acesteia din urmă, însă o analiză mai atentă a domeniului relevă conexiuni și cu celelalte. Migrația poate constitui un „adjuvant” al securității, prin beneficiile preponderent economice pe care le produce pentru diverși actori. În ceea ce privește dimensiunea economică, migrația aduce beneficii evidente imigranților și familiilor acestora, una dintre cauzele cele mai frecvente ale producerii acestui fenomen constând în discrepanțele de dezvoltare economică dintre țările și regiunile lumii.

Deși mișcarea populației peste graniță în căutarea unor oportunități mai bune este o caracteristică atât a regiunilor mai puțin dezvoltate, cât și a celor nedezvoltate, tiparele migrației internaționale devin din ce în ce mai complexe. Un mare număr de țări din regiunile nedezvoltate sunt în același timp țări de origine și țări de destinație datorită condițiilor favorabile pentru angajarea forței de muncă temporare, ceea ce a dus la creșterea mobilității acesteia. Aceste afirmații sunt susținute prin analiza principalelor coridoare de migrație.

Ultimii ani au adus în discuție, mai pregnant decât oricând, problema migrației (imigranți și emigranți), în special a celei ilegale. Europa este, în prezent, scena unor procese ale căror efecte sunt similare, iar sub unele aspecte, chiar identice: pe de o parte, globalizarea, ce erodează și chiar elimină barierele în fața fluxurilor internaționale de oameni, bunuri, servicii, capital și informații, iar pe de

altă parte, extinderea Uniunii Europene, ce dă posibilitatea cetățenilor țărilor mai puțin dezvoltate să aspire la un nivel de trai perceput ca fiind mult mai ridicat în țările Uniunii Europene. Una dintre consecințele acestor două procese este creșterea fluxurilor migratorii dinspre Est spre Vest, în special dinspre Europa Centrală și de Est, dar și Asia Centrală și Africa, spre Occident. Relațiile dintre securitate și migrație sunt indiscutabile. Pe de o parte, migrația poate fi rezultatul manifestării anumitor amenințări la adresa securității indivizilor umani, precum violarea drepturilor omului, conflictul etnic, războiul civil etc. Pe de altă parte, migrația însăși poate constitui o sursă de riscuri, pericole și amenințări, atunci când nu este controlată, provocând accentuarea criminalității organizate, a violenței xenofobe și rasiale etc.

Dimensiunea socială a securității este cea mai expusă, fluxurile de imigranți putând afecta stabilitatea socială, identitatea culturală, caracteristicile demografice, nivelul de trai, respectarea drepturilor omului și spori nivelul criminalității organizate în țara de destinație. În același timp, țările de origine pot înregistra și ele probleme, precum îmbătrânirea populației și scăderea producției prin emigrarea forței de muncă (în special fenomenul brain drain). Totuși, migrația, mai ales imigranții ca forță de muncă, poate fi sursa dezvoltării economice, a creșterii nivelului de trai al cetățenilor țării de destinație și, în consecință, a securității economice a acestora.

Problema migranților este privită în țările de destinație și în cele de origine în dublu sens: ca sursă de beneficii, dar și ca sursă a problemelor. În țara de origine, se observă fenomene cu impact negativ asupra dezvoltării acesteia, precum „brain drain” (emigrarea forței de muncă înalt calificate) și lipsa forței de muncă în anumite sectoare ale economiei naționale, ceea ce conduce la scăderea productivității și a veniturilor realizate, dar și a calității vieții cetățenilor. În același timp, au loc și fenomene cu impact pozitiv asupra aceleiași economii, cum ar fi aceste fluxuri de capital care intră în țară, sporind într-o oarecare măsură produsul intern brut, dar și creșterea nivelului de trai al familiilor emigranților și a comunităților din care aceștia provin. Prin urmare, veniturile ce ar fi putut fi generate de forța de muncă emigrantă sunt compensate, mai mult sau mai puțin, de capitalul financiar trimis de aceasta în țara de origine. Măsura în care această compensare este pozitivă sau negativă depinde de diverși factori și rămâne o problemă complicată.

Europa reprezintă unul dintre continentele unde migrația internațională vizează nu numai fluxurile între țările europene, ci și pe cele dinspre celelalte continente. Chiar dacă granițele Uniunii au fost modificate prin includerea altor țări, conceptul de migrație internațională rămâne valabil pentru cei care se deplasează dintr-o arie teritorială în alta peste granițele naționale, schimbându-și domiciliul sau încadrându-se într-o formă de activitate în zona de sosire.

La nivelul Uniunii Europene și al statelor din vecinătatea sa, se manifestă diverse tendințe în ceea ce privește impactul migrației asupra populației totale. Astfel, există:

- țări a căror populație este în scădere atât din cauze naturale, cât și din cauza emigrației: Letonia, Lituania, Republica Moldova, Polonia, România și Ucraina;
- țări a căror populație este în scădere din cauze naturale, iar migrația nu poate compensa această scădere: Belarus, Bulgaria, Croația, Estonia, Muntenegru, Rusia, Serbia, Ungaria;
- țări a căror populație este în scădere din cauza emigrației, iar creșterea naturală nu poate compensa această scădere: Armenia, Georgia, FRI Macedonia;
- țări a căror populație este în creștere datorită cauzelor naturale și imigrației: Andorra, Austria, Belgia, Cipru, Danemarca, Elveția, Finlanda, Grecia, Irlanda, Liechtenstein, Luxemburg, Malta, Olanda, Norvegia, Portugalia, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, San Marino, Spania, Suedia, Turcia.
- țări a căror populație este în creștere datorită cauzelor naturale, iar migrația nu afectează această creștere: Albania, Azerbaidjan, Islanda;
- țări a căror populație este în creștere datorită imigranților, iar scăderea naturală nu afectează această creștere: Republica Cehă, Germania, Italia, Slovacia, Slovenia.

Este evident faptul că, și în cazul acestor țări, imigrații reprezintă o sursă de insecuritate și, în același timp, de securitate. Provocările de securitate își au originea în special în diferențele de natură etnică și religioasă dintre populația țării de destinație și imigranți, dar și în nivelul scăzut de trai al acestora din urmă, determinat de accesul dificil la locurile de muncă din acea țară. De asemenea, imaginea nefavorabilă pe care cetățenii țării respective o au despre noii sosiți, care le „invadează” și „amenință” comunitățile, constituie adesea o sursă de tensiuni între aceștia. Cu toate acestea, nu trebuie subestimat rolul imigranților ca factori de securitate, în special în domeniul economic. Nu sunt puține țările europene care, în urma angajării legale sau ilegale a străinilor în diferite sectoare ale economiei, au înregistrat o mărire substanțială a produsului intern brut și, drept urmare, o creștere semnificativă a nivelului de trai al cetățenilor lor.

Migrația internațională a devenit în ultimii ani o prioritate a agendelor interne și externe ale majorității țărilor lumii, dar și ale organizațiilor internaționale. Aceasta întrucât migrația constituie, în același timp, o sursă de insecuritate și de securitate atât pentru țările de origine și cetățenii lor, cât și pentru țările de destinație și locuitorii acestora. În cazul Europei, problema migrației a devenit mult mai complexă în special din cauza extinderii Uniunii Europene. Aderarea la Uniunea Europeană a unor țări cu un număr mare de emigranți ce au vizat și vizează statele europene dezvoltate a pus sub semnul întrebării atât statutul acestora în raport cu teritoriul vizat, cât și reglementarea fenomenului și contracararea efectelor negative ale acestuia. Astfel, chiar dacă mișcarea migranților se desfășoară în cadrul aceleiași comunități, cea europeană, fenomenul nu poate fi considerat migrație internă, deoarece traversarea granițelor naționale rămâne o caracteristică a migrației internaționale. De asemenea, Uniunea Europeană trebuie să reglementeze această situație ținând seama atât de drepturile și statutul de cetățean european al imigranților, cât și de drepturile cetățenilor din țările de destinație.

Este necesară analiza aprofundată a acestui fenomen, întrucât amploarea lui este în creștere, iar tiparele sale au început să se modifice radical, dezvăluind, la nivel internațional, noi tendințe surprinzătoare atât în ceea ce privește direcția fluxurilor migratorii, cât a reprezentării psihosociale a migranților și efectelor migrației.

REFERINȚELE BIBLIOGRAFICE:

1. Rotariu, Traian, Migrație, în „Dicționar de sociologie”, coord.: Cătălin Zamfir și Lazăr Vlăsceanu, Ed. Babel, București, 1998
2. European Commission, Eurobarometer 68. Public Opinion in the European Union.
3. Date preluate din baza de date a Migration Information Group
4. <http://www.webdex.ro/online/dictionar/migratie> (accesat 20.11.2017)
5. <http://www.consilium.europa.eu/ro/policies/migratory-pressures/> (accesat 20.11.2017)
6. <http://www.consilium.europa.eu/ro/policies/migratory-pressures/strengthening-external-borders/> (accesat 20.11.2017)

